

VERSTEGEN

accountants en adviseurs

Solide en waardevol

2022

Definitief concept

Accountantsverslag 2022 t.b.v.
raad 22 juni 2023 en 29 juni 2023

Gemeente
Diemen

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Diemen
Postbus 191
1110 AD DIEMEN

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Dordrecht, 17 mei 2023

Ref.: 1032/WL/WdV/MG

Betreft: Accountantsverslag controle jaarrekening 2022 gemeente Diemen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2022 van gemeente Diemen gecontroleerd. In overeenstemming met artikel 213 van de Gemeentewet en Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 966.000 voor fouten en op € 2.898.000 voor onzekerheden. Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het college is ook verantwoordelijk voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

De door ons gecontroleerde jaarrekening 2022 geeft een eigen vermogen, bestaande uit een Algemene reserve en bestemmingsreserves, aan per 31 december 2022 van afgerond € 37,1 mln. (2021: € 32,4 mln.) plus een positief resultaat over 2022 van € 8,3 mln. (2021: € 1,9 mln. positief) na mutaties in de reserves.

Het college heeft ons kenbaar gemaakt dat de jaarrekening is vastgesteld op 23 mei 2023 en dat de jaarrekening is behandeld in de gemeenteraad van 29 juni 2023.

Met het Meerjarenperspectief Grondzaken Jaarrekening 2022 zijn de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen per 1 januari 2023 (ongewijzigd) vastgesteld door het college. In de vergadering van de gemeenteraad van 29 juni 2023 zijn de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen behandeld en goedgekeurd.

Wij hebben wij deze jaarrekening een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor getrouwheid en rechtmatigheid.

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening nog wordt gewijzigd en/of niet op de datum is vastgesteld, verzoeken wij u om per omgaande contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend bedoeld is om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van gemeente Diemen en van de risico's in de bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten. Wij hebben onze bevindingen toegelicht aan de Auditcommissie op 7 juni 2023.

Hoogachtend,

W.P. de Vries RA

INHOUDSOPGAVE

1. Gemeente Diemen in beeld	5
2. Onze belangrijkste bevindingen	7
3. Vermogen, resultaat en continuïteit	10
3.1. Algemeen	10
3.2. Analyse vermogen en resultaat en resultaatontwikkeling	10
3.3. Financiële positie en continuïteit	11
3.4. Weerstandsvermogen	12
4. Jaarverslag	13
4.1. Wet open overheid	13
5. Interne beheersing	14
5.1. Algemeen	14
5.2. VIC-functie	14
5.3. Normenkader en toetsingskader rechtmatigheid	15
5.4. Rechtmatigheidsverantwoording	15
6. Controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2022	15
6.1. Grondontwikkeling	15
6.2. Sociaal domein	17
6.3. Begrotingsrechtmatigheid	19
6.4. EU-aanbesteding	20
6.5. Sportbedrijf	21
6.6. Oost-West as	21
6.7. Voorziening dubieuze debiteuren	22
6.8. Kas burgerzaken	22
6.9. WNT-verantwoording	22
6.10. Single audit, Single informatie (SiSa)	23
6.11. IT-beheersing Diemen	24
6.12. Vennootschapsbelasting (Vpb)	25
6.13. Verwerking van geconstateerde afwijkingen	25
7. Overige onderwerpen	26
7.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing	26
7.2. Verplichte rapportering door accountant over fraude en continuïteit in de controleverklaring	27
7.3. Onafhankelijkheid	28
8. Slot	29

1. Gemeente Diemen in beeld

In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van de gemeente Diemen met verwijzingen naar de verdere uitwerking in dit verslag.

De onder "Financiële positie" opgenomen signalering is uitsluitend een cijfermatige berekening en aansluiting en is geen kwaliteitsaanduiding. De gehanteerde normen onder "Norm" zijn algemene, bruikbare normen waaraan wij de gemeente Diemen toetsen.

	Geen noemenswaardige bevindingen		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
	Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact
	Beperkte tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten		

Onderwerp	Bevindingen 2022	Norm	Signalering	
			2022	2021
FINANCIËLE POSITIE				
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten (€ 10,9 mln.) als % van totale baten (€ 102,4 mln.).	 > 0% < 0% < -2%		
Gerealiseerde resultaat	Gerealiseerd resultaat (€ 8,3 mln.) als % van totale baten (€ 102,4 mln.).	 > 0% < 0% < -2%		
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 45,4 mln.) als % van totale baten (€ 102,4 mln.).	 > 50% > 25% < 25%		
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 45,4) als % van totaal vermogen (€ 132,7).	 > 30% > 10% < 10%		
Weerstandsvermogen	Het beschikbare (structurele) weerstandsvermogen als factor van de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 1,2. Een ratio tussen 1,0 – 1,4 wordt intern gezien als 'voldoende'.	 > 1,5 > 1,0 < 1,0		

INTERNE BEHEERSING				
Jaarrekeningproces	De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen. Naar aanleiding van onze controle zijn afwijkingen geconstateerd en correcties verwerkt, ook met effect op vermogen en resultaat. In de jaarstukken 2022 versie 4 mei 2023 zijn alle tekstuele als cijfermatige correcties doorgevoerd.			
Risicobeheersings- en controlesysteem	Diemen brengt risico's in kaart, maar kent nog geen geformaliseerd risicobeheersings- en controlesysteem, inclusief fraudebeheersing. Wij adviseren het risicobeheersings-systeem, inclusief actuele schriftelijke (fraude)risicoanalyse te optimaliseren.			n.v.t.
(Verbijzonderde) interne controle	De VIC van de gemeente Diemen is van goede kwaliteit en was op tijd gereed om tijdens onze controle gebruik van te maken. De VIC werkzaamheden worden door DUO+ vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, wij zien hierin mogelijkheden voor verdere doorontwikkeling van de VIC, ook uit oogpunt van de rechtmatigheidsverantwoording.	5.2		
Grondexploitaties	Diemen heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2022.	6.1		
Sociaal domein	Uit de controle van de lasten binnen het sociaal domein zijn onzekerheden geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid.	6.2		
Aanbestedingen	Uit de VIC en uit onze controle is vastgesteld dat een aantal inkoopopdrachten niet rechtmatig is aanbesteed en Europees aanbesteed had moeten worden.	6.4		

2. Onze belangrijkste bevindingen

Controleverklaring

Wij hebben de controle van de jaarstukken 2022 van de gemeente Diemen afgerond. Wij geven bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende controleverklaring af voor getrouwheid en rechtmatigheid. Het college heeft deze jaarrekening op 23 mei 2023 vastgesteld. **De raad heeft deze jaarrekening op 29 juni 2023 goedgekeurd.**

Het totaal aan niet gecorrigeerde fouten (financiële onrechtmatigheden) en de resterende fouten en onzekerheden zijn opgenomen onder paragraaf 6.12.

Financiële positie

Het gerealiseerde resultaat over 2022 voor reservemutaties bedraagt € 10,9 mln. positief. Nadat per saldo over 2022 € 2,7 mln. aan de reserves is onttrokken, resteert een resultaat na reservemutaties van € 8,3 mln. positief. In de jaarrekening is vanaf pagina 16 vermeld dat de verschillen over het algemeen een veelheid aan diverse posten betreft. Bij de programmaverantwoording zijn deze onderwerpen en alle andere relevante onderwerpen per programma zowel inhoudelijk als financieel toegelicht.

In de gewijzigde begroting 2022 is een positief resultaat opgenomen van € 2,8 mln. na reservemutaties. De afwijking met het werkelijke resultaat over 2022 is toegelicht in de jaarrekening bij het onderdeel programmaverantwoording. Over het verschil tussen de gewijzigde begroting 2022 en de realisatie 2022 van het resultaat voor en na reservemutaties is de raad geïnformeerd.

De opbouw van het rekeningresultaat 2022 is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Gewijzigde begroting 2022	Realisatie 2022
Baten	98.656	100.837	102.463
Lasten	98.576	95.859	91.473
Exploitatieresultaat	82	4.978	10.990
Onttrekkingen aan reserves	666	2.385	2.404
Toevoegingen aan reserves	214	4.545	5.141
Saldo reservemutaties	452	-2.160	-2.737
Resultaat na reservemutaties	534	2.818	8.253

Voor inzicht in de belangrijkste kengetallen van de gemeente Diemen verwijzen wij naar hoofdstuk 1.

Europese aanbesteding

Onderdeel van de controle is een toets op de juiste naleving van (externe) Europese aanbestedingsregels. Door uw organisatie is vastgesteld dat er opdrachten zijn die onrechtmatig zijn aanbesteed.

Diemen heeft ondersteuning gevraagd in de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels en heeft na juridisch advies standpunten ingenomen om vast te stellen dat terecht is afgeweken van Europese aanbestedingsregels. Wij nemen deze afwijkingen mee als onrechtmatigheid in het jaar waarin de kosten worden gemaakt, in dit geval in 2022. De totale rechtmatigheidsfout bedraagt afgerond € 800.000. De afwijkingen kunnen niet gecorrigeerd en hersteld worden, de kosten 2022 zijn wel “getrouw”.

Ontwikkeling vermogenspositie

Het kengetal voor de ratio baten ten opzichte van het eigen vermogen kende in 2021 de score ‘rood’. Het kengetal geeft een indicatie in hoeverre de gemeente verwacht tegenvallende resultaten te kunnen dekken vanuit haar reserves. Deze ratio heeft zich in 2022 positief ontwikkeld ten opzichte van voorgaand jaar. De reden hiervoor is het positieve saldo van 2022, wat het Eigen Vermogen doet toenemen. Voor de kengetallen hebben wij normen gehanteerd die gebruikelijk zijn binnen gemeenten en onderlinge vergelijkbaarheid mogelijk maken. Wij verwijzen ook naar de kengetallen in de jaarstukken pagina 154 voor nadere duiding.

Normenkader

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2022.

Wij baseren onze controleopdracht op de uitgangspunten die zijn vastgelegd in Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en op het door de raad op 15 december 2022 vastgestelde controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening inclusief het normenkader.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de geactualiseerde Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is onrechtmatig, echter niet in alle gevallen heeft dit gevolgen voor de strekking van de controleverklaring. De accountant heeft de verantwoordelijkheid om kostenoverschrijdingen, waarvan het college moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren, op te nemen in het verslag van bevindingen.

In totaal heeft gemeente Diemen volgens de gewijzigde begroting 2022 € 95,8 miljoen aan lasten begroot (primitieve begroting 2022 € 98,6 miljoen) tegenover € 91,5 miljoen aan werkelijke lasten. Aan baten heeft Diemen over 2022 een bedrag geraamd van € 100,8 miljoen volgens de gewijzigde begroting (primitieve begroting € 98,6 miljoen), tegenover gerealiseerde baten van € 102,4 miljoen. Dit betekent een onderrealisatie van de lasten en een overrealisatie van de baten.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid beoordelen wij de lastenoverschrijdingen per programma. Wij verwijzen naar uw inhoudelijke analyse van de overschrijdingen per programma in de jaarrekening in het onderdeel begrotingsrechtmatigheid op pagina 297, waarin een analyse is opgenomen van begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid. Gemeente Diemen concludeert dat er bij een aantal programma's (beperkte) lastenoverschrijdingen zijn welke als rechtmatig worden aangemerkt.

Wij merken op dat overschrijdingen per definitie onrechtmatig zijn, maar deze volgens de Kadernota Rechtmatigheid niet meewegen in het oordeel van de accountant. Wij hebben vastgesteld dat de analyse zorgvuldig is uitgevoerd. Er zijn geen begrotings-onrechtmatigheden die meewegen in ons oordeel.

Onderdeel van de controle op de begrotingsrechtmatigheid is de controle op de investeringskredieten. Ook hierbij geldt dat overschrijdingen van het budget in beginsel onrechtmatig zijn. In de kadernota rechtmatigheid is door de commissie BBV uitgeschreven in welke situaties een overschrijding van het budget (begroting) meeweegt in het oordeel van de accountant. In 2022 zijn er geen investeringskredieten-overschrijdingen die meetellen voor ons oordeel.

Opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in crisisondopvanglocaties

De Rijksoverheid heeft veiligheidsregio's opdracht gegeven om gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen (ontheemden) te realiseren. Medio 2022 is aanvullend aan veiligheidsregio's door de Rijksoverheid gevraagd om asielzoekers tijdelijk op te vangen in crisisondopvanglocaties vanwege de capaciteitsuitdagingen van Ter Apel.

Dit heeft geleid tot nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe kaders, afspraken en richtlijnen en heeft geleid tot nieuwe financiële stromen en tot aanpassing van de interne beheersingsmaatregelen bij gemeenten, veiligheidsregio's en GGD's. Veiligheidsregio's, GGD's en gemeenten worden volgens voorwaarden gecompenseerd voor gemaakte kosten. De financiële impact van de vluchtelingencrisis is ook voor Diemen hiermee groot.

Op grond van de regeling en de vastgestelde normbedragen voor gemeentelijke- en particulier opvang verantwoord de gemeente Diemen een bedrag van ruim € 3 miljoen in de SiSa-bijlage. Dit bedrag is als vordering op het Rijk opgenomen in de balans.

SiSa regelingen

In de afgelopen jaren is het aantal SiSa-regelingen fors toegenomen voor gemeenten. Voor Diemen waren dit in 2020 8 regelingen. In de jaarrekening 2022 verantwoordt Diemen inmiddels 18 regelingen.

Materialiteit

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 966.000 voor fouten en op € 2.898.000 voor onzekerheden. De berekening hebben wij verricht conform het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO), gebaseerd op 1% van de totale werkelijke lasten over 2022 plus de toevoegingen aan de reserves.

Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Verloop van de controle

27 maart 2023 zijn wij gestart met de controle van de jaarrekening. De concept jaarrekening was financieel gereed voor onze controle. De dossiervorming als basis voor onze controle was toereikend op het moment van start van onze controle en is aangevuld naar aanleiding van onze vragen.

Naar aanleiding van onze controle zijn afwijkingen geconstateerd in de jaarstukken 2022 die zowel tekstuele als cijfermatige correcties tot gevolg hadden. Dit betreffen ook correcties met een materieel effect op het vermogen en het resultaat van de gemeente. Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2022 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest. Alle correcties zijn verwerkt in de aangepaste jaarrekening 2022 met datum 17 mei 2023.

De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen. De controle kon binnen uw bestuurlijke planning worden afgerond.

Wij zijn van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

3. Vermogen, resultaat en continuïteit

3.1. Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV) is voor Diemen het geldende verslaggevingsstelsel. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Het is niet toegestaan baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties vinden plaats op basis van besluitvorming door de raad.

De jaarrekening 2022 van gemeente Diemen is opgesteld in overeenstemming met het van toepassing zijnde model. Bij de jaarrekening 2022 is een SiSa-bijlage gevoegd.

3.2. Analyse vermogen en resultaat en resultaatontwikkeling

In de door ons gecontroleerde jaarrekening is een gerealiseerd resultaat over 2022 voor reservemutaties van € 10,9 mln. positief opgenomen. Nadat per saldo over 2022 € 2,7 mln. aan de reserves is onttrokken, resteert een resultaat na reservemutaties van € 8,3 mln. positief.

Het verschil kent diverse oorzaken. Voor een analyse van de verschillen per programma tussen begroting en realisatie verwijzen wij naar de programmaverantwoording in de jaarrekening op pagina 21. Voor een uitgebreide toelichting op de stortingen en onttrekkingen in de reserves wordt verwezen naar de toelichting op het Eigen vermogen op pagina 256 van de jaarrekening.

De analyse van het resultaat 2022 ten opzichte van de begroting 2022 is toereikend toegelicht per programma in het jaarverslag en in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

3.3. Financiële positie en continuïteit

Uitgangspunt bij de begroting van Diemen is dat de begroting ten minste sluitend is. In de (gewijzigde) begroting 2022 is een resultaat opgenomen van € 2,8 mln. positief. De jaarrekening 2022 is opgesteld volgens de continuïteitsveronderstelling. De omvang van het eigen vermogen is in 2022 toegenomen met een bedrag van € 10,9. Dit wordt voornamelijk verklaard door het saldo van reservemutaties en het positieve saldo van baten en lasten.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van het eigen vermogen en de belangrijkste solvabiliteitsindicatoren van gemeente Diemen.

x € 1000	2022	2021
Eigen vermogen		
A. Algemene reserve	19.517	17.695
B. Bestemmingsreserves	17.620	14.722
C. Gerealiseerde resultaat	8.253	1.983
Totaal	45.390	34.400
D. Baten (voor mutaties reserves)		
D. Baten (voor mutaties reserves)	102.463	151.574
E. Balanstotaal	91.473	121.434
F. Resultaat voor mutaties reserves	10.990	11.605
Opbrengstratio		
Eigen vermogen/totale baten	44%	23% (A+B+C)/D
Resultaat (excl. mutaties reserves)/totale baten	11%	8% F/D
Resultaat (incl. mutaties reserves)/totale baten	8%	1% C/D
Eigenvermogenratio		
Eigen vermogen/balanstotaal	50%	28% (A+B+C)/E

Onderstaand overzicht, overgenomen uit de jaarstukken 2022, geeft aan de hand van kengetallen een beeld van de ontwikkeling in het eigen vermogen, de schuldpositie en overige indicatoren van de gemeente Diemen per balansdatum.

Kengetallen	Norm	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	20%	86%	33%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	19%	84%	32%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen <30%: rood	28%	15%	34%
4. Grondexploitatie	N.v.t.	-11%	-17%	-16%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen <0%: rood	3,45%	1,83%	15,10%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	108%	105%	105%

We merken op dat de kengetallen over het algemeen verbeterd zijn ten opzichte van 2021. De schuldquotes zijn wel toegenomen door aantrekking van nieuwe externe financiering. De solvabiliteit is versterkt door de positieve rekeningsaldi van 2021 en 2022. De structurele exploitatieruimte geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De structurele exploitatieruimte is ook toegenomen ten opzichte van vorig jaar.

Via de kwartaalbriefen wordt u geïnformeerd over de financiële ontwikkeling van de gemeente.

3.4. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen heeft de aandacht van management, college en gemeenteraad. Risico's van gemeenten zijn door de band genomen omvangrijk en daar hoort een passend weerstandsvermogen bij.

Risicomanagement vindt onder andere plaats in de vorm van een risicotabel, waarin Diemen de risico's in beeld brengt en periodiek monitort. In de jaarstukken 2022 is een risicotabel opgenomen in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing".

Op basis van de huidige inzichten schat de gemeente Diemen in dat per eind 2022 volgens de vermelde risicotabel in paragraaf 152 van de jaarrekening, een onderbouwde kans bestaat dat een bedrag van € 4,4 miljoen noodzakelijk is om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële structurele risico's weerstand te bieden. Voor incidentele risico's is een bedrag van € 0,5 miljoen berekend. Voor een nadere specificatie verwijzen we naar pagina 141 van de jaarstukken 2022.

Vervolgens is de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen weerstandscapaciteit die benodigd zou moeten zijn. Op grond van deze analyse is een structurele weerstandscapaciteit van € 5,1 miljoen beschikbaar (voor incidenteel: € 36,9 miljoen).

De beschikbare ratio weerstandsvermogen komt uit op 1,2 (2021: 1,5). In de normering op pagina 141 van de jaarstukken is vermeld dat Diemen een berekende ratio tussen 1 en 1,4 voldoende acht.

Gezien het risicoprofiel van de gemeente Diemen en de dalende trend van de structurele ratio in de afgelopen jaren adviseren wij u de ontwikkeling van de risico's en de ontwikkeling van de reserves die aangewezen zijn als dekking van de risico's tussentijds en nauwlettend te blijven volgen.

Hoewel er geen harde norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen, kan worden gesteld dat uw gemeente voldoende weerstandscapaciteit bezit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

4. Jaarverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Inleiding
- Jaarverslag, bestaande uit programma's en paragrafen
- Bijlagen

Samen met de jaarrekening, het jaarverslag en de overige gegevens, publiceert Diemen bij de jaarrekening bijlagen die betrekking hebben op:

- Kerngegevens
- Het resultaat
- Subsidies
- Taakvelden
- Rechtmatigheid

Wij hebben de overige informatie gelezen en vastgesteld dat de daarin opgenomen informatie niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten uit het BBV en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het jaarverslag mag geen ander beeld oproepen bij de lezer dan de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag 2022 van Diemen de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen.

4.1. Wet open overheid

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden, deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De nieuwe wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en bevat kaders en verplichtingen voor bestuursorganen over de openbaarmaking van publieke informatie. Zo is nu onder meer een inspanningsverplichting opgenomen om informatie over beleid actief openbaar te maken en is de afhandelingstermijn voor Woo-verzoeken (voorheen Wob-verzoeken) aangescherpt.

In artikel 3.5 van de Woo is de openbaarheidsparagraaf opgenomen. In de openbaarheidsparagraaf is bepaald dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting aandacht dient te besteden aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo. In de jaarstukken dient vervolgens verslag te worden gedaan van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens uit de begroting.

De commissie BBV heeft op 27 september 2022 een artikel gepubliceerd waarin zij de openbaarheidsparaagraaf benoemen als verplichting die al geldt voor de jaarstukken 2022. De openbaarheidsparaagraaf Woo dient in de begroting en jaarstukken te worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Bij de eerstvolgende wijziging zal het BBV hierop worden aangepast. Diemen heeft deze paragraaf opgenomen in de jaarstukken 2022 onder de paragraaf bedrijfsvoering.

5. Interne beheersing

5.1. Algemeen

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Wij hebben onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing opgenomen in onze managementletter 2022. Onze managementletter hebben wij toegelicht aan uw organisatie en aan de Auditcommissie.

Vanuit onze controleopdracht hebben wij de kwaliteit beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de jaarrekening van Diemen. Wij vinden dat er binnen Diemen – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van belangrijke tekortkomingen in de interne beheersingsmaatregelen rond de financiële verslaglegging.

5.2. VIC-functie

DUO+ verricht verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) voor de belangrijkste processen van de gemeente Diemen. Deze verbijzonderde interne controles zijn voor uw organisatie van belang omdat ze inzicht geven in de kwaliteit van de belangrijkste processen en de naleving van de rechtmatigheidseisen waaraan Diemen moet voldoen, voorafgaand aan onze controle. De interne controlewerkzaamheden zijn in overleg met ons controleteam voorbereid door Duo+. De kwaliteit van de interne beheersing en ook de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle is toereikend.

Voor onze (externe) controle van Diemen maken wij, in onze afspraken met de gemeente en DUO+ en onze controleaanpak, gebruik van uitgevoerde verbijzonderde interne controle en zijn deze werkzaamheden ondersteunend aan onze controle. Dat betekent dat onze accountantscontrole uitgaat van een gegevensgerichte controleaanpak, waarbij de VIC van de gemeente Diemen, uitgevoerd, door Duo+, van goede kwaliteit is en op tijd gereed is om tijdens onze controle gebruik van te maken.

De VIC controlewerkzaamheden worden door de gemeente vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, hierin zien wij mogelijkheden voor een verdere doorontwikkeling van de VIC, ook in het licht van de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2023 van toepassing is. In onze managementletter 2022 hebben wij een aantal adviezen ter doorontwikkeling van de VIC vermeld.

5.3. Normenkader en toetsingskader rechtmatigheid

De gemeenteraad heeft het 'Controleprotocol gemeente Diemen 2022' voor de accountantscontrole op de jaarrekening van Diemen d.d. 15 december 2022 vastgesteld. Het normenkader 2022 is daar onderdeel van.

Wij adviseren u een toetsingskader op te stellen waarmee gemeente Diemen inzichtelijk kan maken aan welke voorwaarden voldaan moet worden. Het is vervolgens belangrijk dat de gemeente Diemen zichtbaar intern toetst of wordt voldaan aan de bepalingen uit de relevante interne en externe wet- en regelgeving uit het normenkader, bijvoorbeeld via werkprogramma's voor de betreffende processen of in checklists. Op deze wijze kan gemeente Diemen zelf en tijdig zichtbaar maken dat/of aan alle relevante (financiële) bepalingen van de externe wet- en regelgeving uit het normenkader wordt voldaan en welke voorwaarden bijvoorbeeld (nog) niet. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar onze managementletter 2022.

5.4. Rechtmatigheidsverantwoording

In onze managementletter 2022 hebben wij u geïnformeerd over de rechtmatigheidsverantwoording die met ingang van verslagjaar 2023 is ingetreden. Diemen acteert hierop actief en treft voorbereidingen. Wij verwijzen gemakshalve naar onze tussentijdse bevindingen en de acties die wij geformuleerd hebben voor de korte termijn. Wij trekken hierin desgewenst samen met u op in de verdere voorbereidingen en de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

6. Controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2022

6.1. Grondontwikkeling

6.1.i. Algemeen

De gemeentelijke grondexploitaties van Diemen vormen een belangrijk aandeel van het balanstotaal van Diemen. Belangrijk onderdeel van onze controle is de controle van de juiste waardering van de grondexploitaties per ultimo 2022.

Voor alle grondexploitaties van Diemen vinden jaarlijks actualisaties plaats. In 2022 is deelgebied Rietschuurhof toegevoegd aan grondexploitatie De Sniep. Over de uitkomsten van de actualisatie per 1 januari 2023 wordt de raad geïnformeerd via het Meerjarenperspectief grondzaken Jaarrekening 2022. Hierin wordt verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten met betrekking tot het beheren en exploiteren van gronden, waaronder de voorbereidende grondexploitaties, grondexploitaties, faciliterende gronden, strategische gronden en erfpachtgronden.

Wij constateren wederom dat Diemen zorgvuldige aandacht heeft besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2022 en het proces dat hiertoe moet leiden.

6.1.ii. Onderhanden werk

De gemeentelijke grondexploitaties naar de stand van 1 januari 2022 zijn per 7 maart 2023 geactualiseerd en 29 juni 2023 door de raad goedgekeurd via het Meerjarenperspectief grondzaken Jaarrekening 2022. Hierbij zijn door Diemen belangrijke keuzen gemaakt en standpunten ingenomen. Met deze berekeningen heeft Diemen ook beoordeeld of de onderhanden werk positie per ultimo 2022 op een juiste wijze is gewaardeerd in de balans van Diemen en in welke mate Diemen verliesvoorzieningen moet treffen en/of (tussentijds) resultaat moet nemen over 2022. In de paragraaf Grondbeleid en in de toelichting op de balans is dit nader uiteengezet.

Om inzicht te krijgen in de verwachte inkomsten en uitgaven en in de risico's en kansen actualiseert Diemen jaarlijks de grondexploitatieberekeningen. Dit is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag, zoals het inflatiecijfer waartegen toekomstige kosten en opbrengsten worden gecorrigeerd, gehanteerde rentepercentages, de looptijd van het project, fasering van geplande opbrengsten en kosten en uitgiftepreizen. Deze variabelen bepalen in hoge mate het verwachte financiële resultaat. De uitgangspunten die bij de actualisaties worden gehanteerd, hebben grote impact op de netto contante waarde van de grondexploitaties. De uitgangspunten voor de ramingen zijn toegelicht in het Meerjarenperspectief grondzaken Jaarrekening 2022.

Op basis van de door Diemen vastgestelde geactualiseerde grondexploitatieberekeningen is in de jaarrekening 2022 voor een bedrag van per saldo € 615.000 (2021: € 474.000) aan voorzieningen voor verwachte verliezen op grondexploitaties verwerkt.

Hoewel de grondexploitaties richting de eindfase van de ontwikkeling gaan, vormen de grondexploitaties van Diemen nog steeds een belangrijk en risicovol deel van de balans van Diemen.

6.1.iii. Bevindingen

Op basis van een risicoanalyse hebben wij de voor de controle van de jaarrekening belangrijkste projecten gecontroleerd. Naar aanleiding daarvan constateren we dat de beheersing van de projecten en inschatting en bewaking van de belangrijke risico's voldoet. De risico's die Diemen loopt zijn toereikend toegelicht en waar nodig voorzien in de jaarrekening. Wij verwijzen naar de toelichting onder "Vorraden" in de jaarrekening, waarin het college de onzekerheden ten aanzien van schattingen en bijbehorende risico's heeft toegelicht.

Programmering, fasering, schatting van verwachte kosten en opbrengsten blijven belangrijke onzekerheden voor Diemen. Het college en de raad (h)erkennen dit en zijn van mening dat de per 7 maart 2023 geactualiseerde ramingen en scenario's op dit moment de beste inschattingen zijn. Ook deze onzekerheden zijn adequaat toegelicht in de jaarstukken.

In de actualisatie van de grondexploitaties heeft het college rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen, zoals de gehanteerde veronderstellingen met betrekking tot het uitgiftetempo, de verwachte verkoopprijzen, de ontwikkeling van de plankosten ontleend aan recente verkopen i.c. de belangstelling van potentiële kopers, extern onderzoek, taxatierapporten en statistische gegevens. De mogelijke risico's zijn door Diemen naar beste schatting in kaart gebracht. Het gaat daarbij om algemene risico's die voor alle projecten gelden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de indexen) en risico's die verband houden met een specifiek project.

Wij hebben onderzoek gedaan naar de uitgangspunten en de onderbouwing van de ramingen van Diemen en wij hebben een aantal actualisaties in detail beoordeeld.

Naar onze mening heeft Diemen meer dan voldoende aandacht voor de (gevolgen van de) grondexploitaties en de kwaliteit van de onderbouwingen. Toch zijn (en blijven) de risico's verbonden aan de grondexploitaties omvangrijk. Voor een deel liggen deze risico's buiten de directe invloedssfeer van Diemen.

6.2. Sociaal domein

De controle van het sociaal domein is nog niet volledig afgerond. Voor de uitgaven van Hoog Specialistische Jeugdhulp (HSJH) zijn nog niet van alle aanbieders (kernpartners) de getekende vaststellingsovereenkomsten (finale kwijtingen) lumpsum 2022 ontvangen.

6.2.i. Jeugdhulp (regulier)

Zorgaanbieders die jeugdhulp aanbieden, moeten jaarlijks een productieverantwoording indienen waarin zij verantwoording afleggen over de geleverde zorg bij de financier. Afhankelijk van de omvang van de geleverde zorg moeten de zorgaanbieders hier een bestuurdersverklaring of controleverklaring bij verstrekken. Uit de controle van de lasten jeugdhulp blijkt dat € 287.000 niet onderbouwd is met een productieverantwoording door de zorgaanbieders en een controleverklaring van hun accountants.

Wij merken de verantwoorde uitgaven van deze aanbieders voor dit bedrag daarom aan als onzeker voor getrouwheid en rechtmatigheid. Gemeente Diemen heeft voor 2022 circa € 3,2 miljoen aan jeugdhulp ingekocht.

6.2.ii. Hoog Specialistische Jeugdhulp (HSJH)

In 2022 is de gemeente Diemen voor de Hoog Specialistische Jeugdhulp (HSJH), een intensieve hulp met meerdere vormen van specialistische deskundigheid, overgestapt op 'lumpsum-financiering'. Doelstelling van deze vorm van financiering is met name het verstrekken van een taakgerichte bekostiging middels een lumpsum waarmee aanbieders meer ruimte wordt geboden om te doen wat nodig is voor jeugdigen en gezinnen. Op deze wijze wordt eveneens invulling gegeven aan de vereenvoudiging en verbetering die wordt ingezet met het doel om het jeugdhulpstelsel toekomstbestendig te maken.

Gemeente Diemen werkt vanaf 1 januari 2022 samen met de twee andere DUO-gemeenten en de gemeente Amsterdam in het regionale samenwerkingsverband Amsterdam en DUO. Vanuit dit regionale samenwerkingsverband wordt passende jeugdhulp geboden in de regio Amsterdam, Diemen, Uithoorn en Ouder Amstel (DUO).

Het Regionaal Ondersteuningsteam Jeugd (ROJ) van de gemeente Amsterdam levert onder meer administratieve ondersteuning aan de DUO-gemeenten en gecontracteerde hulpverleners in de specialistische jeugdhulp en coördineert ook de eindverantwoording van de geleverde zorg door de kernpartners.

Aan de 'lumpsum'-financiering ligt onder meer een uitvoeringsovereenkomst en een financieel kader 2022 ten grondslag. Gemeente Diemen heeft voor 2022 aan 9 kernpartners een totaalbedrag van ongeveer € 3,6 miljoen aan lumpsum-bijdragen uitbetaald. Alle aanbieders moeten over de geleverde zorgprestaties (aantal geholpen cliënten HSJH) eindverantwoording afleggen aan de gemeente Diemen door middel van bestuursverklaringen. De verstrekte lumpsumbijdrage wordt jaarlijks definitief vastgesteld en verrekend op basis van tweezijdig ondertekende vaststellings-overeenkomsten (finale kwijtingen).

Hierbij zal de gemeente Diemen conform afspraak na vaststelling 50% van de overeengekomen overproductie over 2022 nabetalen of 95% van de overeengekomen onderproductie terugvorderen. Van alle 9 kernpartners zijn de bestuursverklaringen ondertekend retour ontvangen. Van 5 van de 9 kernpartners zijn de vaststellings-overeenkomsten (finale kwijtingen) nog niet ondertekend retour ontvangen. Wij merken de verantwoorde uitgaven aan deze 5 kernpartners voor een totaalbedrag van € 1.018.000 daarom aan als onzeker voor getrouwheid en rechtmatigheid.

Bij het vaststellingsproces constateren wij dat er onduidelijkheden zijn tussen gemeenten en aanbieders, die leiden tot vertraging in het verantwoordingsproces. Wij adviseren om de afspraken voor verrekening concreet te beschrijven in de overeenkomsten.

Gemeente Diemen heeft voor twee willekeurig gekozen kernpartners op eigen initiatief een aanvullende interne (lijn)controle uitgevoerd. Dit betekent onder meer dat van deze twee kernpartners (aanvullend) is getoetst en vastgesteld dat:

- De gecontracteerde lumpsum-bijdragen 2022 aansluiten met de financiële administratie en de daadwerkelijke uitbetalingen per bank.
- Het overzicht met aantallen cliënten HSJH (in zorg) volgens het gemeentelijke registratiesysteem dat is gestuurd naar het Regionaal Ondersteuningsteam Jeugd (ROJ) van de gemeente Amsterdam aansluit op de eigen administratie van de kernpartner (inclusief eventuele wijzigingsverzoeken).
- Wijzigingsverzoeken correct zijn behandeld en verwerkt.
- De bestuursverklaring is ondertekend door de kernpartner.
- De vaststellingsovereenkomst (finale kwijting) juist is opgesteld en zowel door gemeente Diemen als de kernpartner voor akkoord is ondertekend.

Bij deze aanvullende interne controle (lijncontroles) zijn geen afwijkingen geconstateerd.

6.2.iii. PGB's

De uitvoering van het persoonsgebonden budget (PGB) ligt bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). In 2023 is door de accountant van de SVB opnieuw geen goedkeurende controleverklaring verstrekt over boekjaar 2022. Bovendien worden door de SVB geen controles uitgevoerd op prestatielevering van de PGB's, wat door de gemeenten zelf uitgevoerd moet worden.

De gemeente Diemen heeft de totale kosten van de PGB-budgetten gebaseerd op de schatting van de SVB. Hierbij geldt dat Diemen geen specifieke werkzaamheden verricht op de prestatielevering van PGB's, wat resulteert in een onzekerheid van € 462.000.

6.2.iv. Wmo

Zorgaanbieders die Wmo-begeleiding en hulp bij huishouding aanbieden, moeten jaarlijks een productieverklaring indienen waarin zij verantwoording afleggen over de geleverde zorg bij de financier. Afhankelijk van de omvang van de geleverde zorg moeten de zorgaanbieders hier een bestuurdersverklaring of controleverklaring bij verstrekken. Veelal wordt de verantwoordingsinformatie voorzien van een goedkeurende controleverklaring afgegeven door een onafhankelijke accountant. Voor het jaar 2022 is door de gemeente Diemen van een aantal zorgaanbieders geen goedkeurende verklaring ontvangen bij deze productieverantwoordingen. Hierdoor rest een onzekerheid voor onze accountantscontrole op de prestatielevering van in totaal € 69.000. In 2022 is circa € 3,2 miljoen besteed aan Wmo.

Er is een totale onzekerheid voor de prestatielevering van Jeugdzorg en Wmo van in totaal € 818.000 (2021: € 1.139.000). De totale onzekerheid voor de uitgaven Hoog Specialistische Jeugdhulp (HSJH) bedraagt voornamelijk € 1.018.000. Deze onzekerheden zijn meegenomen in hoofdstuk 6.12 van dit accountantsverslag. Deze onzekerheid is op dit momenteel een landelijke ontwikkeling.

6.3. Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Diemen moet bewaken dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad.

Volgens de kadernota rechtmatigheid zijn strikt genomen bestedingen boven het begrotingsbedrag onrechtmatig. Een overschrijding van de begroting hoeft echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneemregelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan worden afgegeven.

Wij verwijzen voor de inhoudelijke analyse van de gemeente over de begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma in uw jaarrekening.

In 2022 zijn de volgende begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma geconstateerd (pagina 297 van de jaarrekening):

Programma's	Over/onderschrijding	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022	Verschil 2022	Rechtmatigheid
Sociaal	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-24.096	-23.789	307	Rechtmatig 1
Veilig	Overschrijding: Passend binnen het bestaande beleid	-3.207	-3.308	-100	Rechtmatig 2a
Inkomen en armoede	Overschrijding: Passend binnen het bestaande beleid	-15.578	-15.621	-43	Rechtmatig 2a
Vrije tijd	Overschrijding: Passend binnen het bestaande beleid	-4.957	-5.083	-125	Rechtmatig 2a
Onderwijs	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-4.244	-3.054	1.190	Rechtmatig 1
Gebiedsontwikkeling	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-7.938	-5.972	1.966	Rechtmatig 1
Leefomgeving en klimaat	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-17.048	-16.892	157	Rechtmatig 1
Verkeer	Overschrijding: Staan direct gerelateerde inkomsten tegenover	-1.891	-1.945	-53	Rechtmatig
Samen besturen	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-15.818	-14.639	1.179	Rechtmatig 1
Financiën	Overschrijding: Passend binnen het bestaande beleid	-1.082	-1.172	-90	Rechtmatig 2a

Wij hebben hieronder de begrote en werkelijk gerealiseerde baten en lasten uiteengezet:

Lasten en baten exclusief mutaties reserves:	Lasten 2022 (x € 1.000)	Baten 2022 (x € 1.000)
Begroting voor wijziging	€ 98.575	€ 98.656
Begroting na wijziging	€ 95.859	€ 100.837
Realisatie	€ 91.473	€ 102.463

Dit betekent een onderrealisatie van de lasten en een overrealisatie baten. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid controleert de accountant op lastenoverschrijdingen per programma. In 2022 zijn er diverse overschrijdingen op programmaniveau geweest. Voor een uiteenzetting daarvan verwijzen wij naar de paragraaf begrotingsrechtmatigheid op pagina 297 van de jaarrekening. Er zijn geen overschrijdingen die meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Onderdeel van de controle op de begrotingsrechtmatigheid is de controle op de investeringskredieten. Ook hierbij geldt dat overschrijdingen van het budget in beginsel onrechtmatig zijn. In de kadernota rechtmatigheid is door de commissie BBV uitgeschreven in welke situaties een overschrijding van het budget (begroting) meeweegt in het oordeel van de accountant. In 2022 zijn er geen investeringskredietenoverschrijdingen geconstateerd die meetellen voor ons oordeel.

6.4. EU-aanbesteding

Onderdeel van het vastgestelde normenkader van Diemen zijn regels en voorschriften ten aanzien van Europese aanbestedingsregels. Diemen controleert of juiste naleving van deze Europese (EU) aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden.

Als onderdeel van onze controle hebben we getoetst of de juiste naleving van de EU-aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Diemen ziet voorafgaand aan

aanbestedingen toe dat bij het aangaan van nieuwe opdrachten de regels ten aanzien van EU-aanbesteding worden nageleefd.

Diemen heeft vastgesteld en gerapporteerd dat meerdere inkoopopdrachten in het verleden niet rechtmatig zijn aanbesteed. Naast deze inkoopopdrachten die door uw organisatie als onrechtmatig zijn aangemerkt, zijn naar aanleiding van onze controle andere inkoopopdrachten beoordeeld als onrechtmatig. De totale rechtmatigheidsfout bedraagt voor 2022 afgerond € 800.000 en is opgenomen in het overzicht van hoofdstuk 6.12 van dit accountantsverslag. Voor 2022 zijn de gemaakte kosten als uitgangspunt gehanteerd. De afwijkingen kunnen niet gecorrigeerd en hersteld worden, de uitgaven 2022 zijn echter wel als “getrouw” aan te merken.

Voor 2022 heeft Diemen gekozen om niet de (totale) contractwaarden op te nemen in de foutenevaluatie, maar de jaarschijf (werkelijke onrechtmatige uitgaven over 2022). Mogelijk zullen bestedingen in 2023, vanuit de onrechtmatig afgesloten contracten in 2022, meetellen in de rechtmatigheidsverantwoording over 2023.

De dossiers hebben betrekking op inhuur van personeel. We adviseren om van de betreffende dossiers na te gaan of deze inhuurdiensten in de toekomst op andere (rechtmatige) wijze kunnen worden ingekocht. Bijvoorbeeld door het aanbesteden via een raamovereenkomst. Voor een aantal dossiers die in voorgaande jaren als onrechtmatig aangemerkt zijn is dit inmiddels gebeurd.

6.5. Sportbedrijf

Het sportbedrijf is een belangrijke opbrengststroom voor gemeente Diemen. Wij hebben bij de controle aandacht besteed aan de nauwkeurigheid en volledigheid van deze opbrengststroom. Als risico onderkennen we dat er diensten, zoals verhuur, activiteiten, etc. verleend worden waar ten onrechte geen opbrengstverantwoording tegenover staat.

Over 2022 is de VIC met voldoende diepgang uitgevoerd op de diverse omzetstromen binnen het sportbedrijf. Met het opbouwen van een verwachting ten aanzien van de opbrengsten aan de hand van maximale capaciteit, bezettingspercentages en vastgestelde tarieven heeft Diemen een verschil berekend van € 150.000. Wij achten de onderbouwingen als voldoende en geschikte controle-informatie en merken het bedrag als onzeker aan in onze foutenevaluatie.

6.6. Oost-West as

De infrastructurele werkzaamheden van het project de Oost-West as zijn afgerond. In 2022 heeft o.a. de Metropoolregio Amsterdam de subsidies die aan Diemen beschikbaar zijn gesteld definitief vastgesteld. Dit betekent dat er op het saldo, wat op de balans onder ‘voortuit ontvangen middelen’ was gerubriceerd geen terugbetalings- of bestedingsverplichting meer zit. Bij de 4e kwartaalbrief 2022 is van het resterende saldo al € 3,2 miljoen gestort in de Reserve Kwaliteitsplan Openbare Ruimte en is € 275.000 gedoteerd aan de Voorziening Groot Onderhoud Openbare Ruimte.

Het restantsaldo van het project Oost-West as (€ 1,24 miljoen) is naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole gecorrigeerd en vrijgevallen ten gunste van het rekeningresultaat 2022. Voor de nog uit te voeren geluidwerende maatregelen wordt via een kwartaalbrief budget voor 2023 aangevraagd. Deze werkwijze is op basis van de verslaggevingsregels van het BBV.

Op pagina 92 van de jaarrekening is een nadere toelichting opgenomen.

6.7. Voorziening dubieuze debiteuren

In de balans van de gemeente Diemen is een voorziening gevormd voor oninbare vorderingen (dubieuze debiteuren). In 2020 is deze voorziening verhoogd voor de mogelijke gevolgen op vorderingen vanuit de coronacrisis. Omdat nu blijkt dat deze storting niet ingezet hoefde te worden, constateren we dat de voorziening hoger is dan noodzakelijk, ook gezien de beperkte omvang van oninbare vorderingen zoals blijkt uit onze controle. Om deze reden is voorgesteld de voorziening in 2022 terug te brengen naar een passend niveau. € 680.000 heeft Diemen gecorrigeerd ten gunste van het rekeningsaldo 2022.

6.8. Kas burgerzaken

Door de VIC van DUO+ is op een aantal momenten in 2022 een controle gedaan op de kas van burgerzaken van Diemen. Hierbij heeft DUO+ vastgesteld dat tellingen niet op toereikende wijze door Burgerzaken zijn uitgevoerd en vastgelegd. De VIC onderzoekt het proces en de betrouwbaarheid van de volgens de administratie aanwezige kasgelden. Dit onderzoek is op het moment van onze controle nog niet afgerond. Wij hebben het administratieve kassaldo per ultimo 2022 als onzekerheid aangemerkt, omdat een (op basis van 4-ogen-principe) ondertekende kastelling per 31 december 2022 ontbreekt. Wij adviseren om duidelijke kasprocedures op te stellen en deze periodiek te toetsen.

6.9. WNT-verantwoording

6.9.i. *Controlebevindingen en aanbevelingen*

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2022 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde [Regeling controleprotocol WNT 2022](#). Daarbij zijn door ons geen afwijkingen of bijzonderheden geconstateerd.

6.9.ii. *Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden*

Wij hebben de toepassing van de WNT door Diemen gecontroleerd overeenkomstig de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Daarbij hebben wij ons gebaseerd op de in de jaarrekening verantwoorde gegevens en bedragen en de daaraan ten grondslag liggende administratieve bescheiden. Het kan zijn dat bepaalde (kosten)vergoedingen niet door Diemen en/of door ons zijn geïdentificeerd. Deze vergoedingen zouden dan al dan niet terecht buiten de WNT-verantwoording kunnen zijn gebleven en buiten de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden.

Als de WNT-verantwoording niet strookt met uw beeld van de werkelijkheid of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons per omgaande te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

Het controleprotocol WNT heeft niet tot doel om vast te stellen of de bezoldiging overeenkomt met de afspraken die hierover zijn gemaakt. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken.

6.10. Single audit, Single informatie (SiSa)

Bij de jaarrekening 2022 voegt Diemen als bijlage de SiSa-verantwoording toe. Diemen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Wij hebben tijdens onze controle de SiSa-bijlage gecontroleerd, die door Diemen is opgemaakt, op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022 van 8 februari 2023. Wij benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage.

Het is de taak van de accountant om als onderdeel van de controle van de jaarrekening vast te stellen dat Diemen aan de voorwaarden heeft voldaan en dat de SiSa-bijlage door Diemen correct en volledig is ingevuld.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in ons accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

6.10.i. *Opvang Oekraïne/ Crisisnoodopvang.*

Diemen heeft het afgelopen jaar te maken gekregen met extra taken in de vorm van Crisisnoodopvang Oekraïners (CNO) voor het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers). Daarnaast is er ook sprake van langdurige opvang, in de vorm van gemeentelijke en particuliere opvang van ontheemde Oekraïners voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid (Oekraïne).

De (meer)kosten die de gemeente hiervoor maakt worden onder voorwaarden vergoed. De vergoeding van de meerkosten Oekraïne verloopt via het Rijk (Ministerie van Justitie en Veiligheid) en de vergoeding van de kosten CNO verloopt via het COA. Op grond van de regeling en de vastgestelde normbedragen voor gemeentelijke- en particulier opvang verantwoord de gemeente Diemen een bedrag van ruim € 3 mln. in de SiSa-bijlage. Dit bedrag is als vordering op het Rijk opgenomen in de balans per ultimo 2022.

Diemen heeft de aanvullende kosten (€ 88.000) apart geregistreerd en heeft de kosten gecontroleerd via verbijzonderde interne controle op getrouwheid en rechtmatigheid. Het is uw verwachting dat de compensatie over 2022 volledig dekkend zal zijn.

Voor de vergoeding van meerkosten en de verantwoording van meerkosten in de jaarrekening 2022 van Diemen zijn landelijk afspraken gemaakt, onder meer in het Bekostigingsbesluit en een Verantwoordinginstructie (Oekraïne). De verantwoording over de besteding van de meerkosten eerste opvang ontheemden Oekraïne verloopt via de SiSa-systematiek (Single information, Single audit). In het Verantwoordingsoverzicht SiSa 2022 in de jaarrekening 2022 van Diemen legt de gemeente verantwoording of over ontvangen bijdragen en de bestedingen.

6.10.ii. Verantwoording SiSa-bijlage 2022

Voor de overzichtelijkheid en vanwege het omvangrijk aantal SiSa-regelingen is de tabel met SiSa regelingen opgenomen in de bijlage, achter in dit accountantsverslag.

Voor de regeling G10 Wet inburgering 2021 geldt als eis dat gemeenten specifiek beleid moeten hebben om misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) tegen te gaan. Wij hebben begrepen dat de gemeente Diemen dit nog niet heeft vastgesteld. Hierdoor kon opzet, bestaan en effectieve werking van het M&O beleid van de Wet Inburgering in 2022 niet worden vastgesteld.

Bij regeling A16 Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, heeft Diemen € 29.000 aan uitvoeringskosten verantwoord. Diemen en wij hebben vastgesteld dat deze kosten rechtmatig zijn. Naar aanleiding van de controle bleek dat er aanvullende uitvoeringskosten zijn gemaakt door Diemen, mogelijk afgerond € 130.000 extra. Omdat dit niet is verantwoord in de SiSa-bijlage 2022 adviseren wij de gemeente om na te gaan of Diemen hierop volgens de regeling aanspraak op kan maken en om bij het ministerie na te gaan of deze kosten in de SiSa-bijlage van volgend jaar (2023) meegenomen kunnen worden.

6.11. IT-beheersing Diemen

De betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking is een terugkerend onderwerp bij onze controlewerkzaamheden en de rapportage van onze bevindingen. Onze werkzaamheden richten zich vooral op de IT-beheersingsmaatregelen die relevant zijn in het kader van onze opdracht voor het controleren van de jaarrekening. Wij benadrukken dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's en -beheersingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de risico's en beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit cybercriminaliteit.

In onze managementletter van 2022 hebben wij gerapporteerd over de IT-beheersing, waaronder ook de naleving van De Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO). In onze managementletter noemden wij een aantal trends in IT en spiegelde wij de IT-ontwikkelingen binnen Diemen aan deze trends. Voor onze bevindingen verwijzen wij hiernaar.

Vanuit de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij geen significante tekortkomingen, risico's of aandachtspunten geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij concluderen, op basis van onze beoordeling van de door de accountant van Duo+ uitgevoerde werkzaamheden, dat de algemene IT-beheersmaatregelen, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente Diemen, toereikend zijn.

Een significant deel van de IT-omgeving wordt beheerd door Duo+. De accountant van Duo+ heeft een uitgebreide beoordeling van de IT-omgeving en belangrijkste maatregelen daarbij uitgevoerd. Wij hebben hier vooraf met de accountant van Duo+ afspraken over gemaakt en achteraf de door hen uitgevoerde werkzaamheden beoordeeld.

Daarnaast concluderen wij dat er over boekjaar 2022 niet kan worden gesteund op de controls in de factuurbehandelingsapplicatie van het financieel pakket. Deze geconstateerde tekortkomingen hebben geen invloed op onze controle. Wij hebben rekening gehouden met het risico van deze mogelijke tekortkoming in de interne beheersing en hebben de controle op inkoopfacturen daarom volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Wij verwijzen voor aanbevelingen ten aanzien van automatisering naar het accountantsverslag dat door de accountant van Duo+ is verstrekt bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling en de daaronder liggende rapportage van de IT-audit.

6.12. Vennootschapsbelasting (Vpb)

Diemen heeft, hierin extern bijgestaan, geïnventariseerd welke activiteiten voor mogelijke heffing van vennootschapsbelasting in aanmerking komen. Deze inventarisatie is gebaseerd op intern onderzoek op basis van wetsuitlegging door VNG, Ministerie van Financiën en Belastingdienst. In de heffing worden de activiteiten van het Grondbedrijf en de inkomsten die de gemeente genereert uit afval betrokken. Ter discussie staat of de activiteit reclame ook meegenomen moet worden in de Vpb aangiftes. Dit is een landelijk onderwerp.

De Vpb-aangifte van 2021 is ingediend. Rekening houdend met de voorbelasting ontstaat er een verrekenpositie ter hoogte van circa € 30.000 uit hoofde van aanslagjaar 2021. De Vpb is als last verwerkt in de jaarrekening. De lager vastgestelde aanslagen van eerdere jaren zijn als baat verwerkt in de jaarrekening. De aangifte over 2022 volgt in de loopt van 2023.

6.13. Verwerking van geconstateerde afwijkingen

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn naar aanleiding van onze controle enkele materiële correcties doorgevoerd (vrijval balanspost Oost-West as en verlaging voorziening dubieuze debiteuren). Daarnaast heeft onze controle geleid tot diverse tekstuele en cijfermatige correcties in de balans, de staat van de baten en lasten en in de toelichtingen van de jaarrekening 2022. Dit betroffen ook correcties zoals aanpassingen met betrekking tot presentatievereisten van het BBV.

Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2022 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest met uw organisatie.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren ongecorrigeerde fouten en onzekerheden.

De rechtmatigheidsafwijkingen kunnen niet worden gecorrigeerd zoals toegelicht in paragraaf 6.4 van dit accountantsverslag. Onderstaande tabel geeft daarvan een samenvatting. Getrouwheidsbevindingen werken ook door in de bevindingen voor rechtmatigheid.

Betreft	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	Fout	Onzekerheid	Fout	Onzekerheid
Europese aanbestedingen niet rechtmatig aanbesteed			800.000	
PGB (Jeugdwet en Wmo)		462.000		462.000
Onzekerheid prestatielevering Wmo		69.000		69.000
Onzekerheid prestatielevering Jeugd		287.000		287.000
Onzekerheid prestatielevering Hoog Specialistische Jeugdhulp		1.018.000		1.018.000
Onzekerheid opbrengsten Sportbedrijf		150.000		150.000
Onzekerheid kaspositie burgerzaken (liquide middelen)		21.000		21.000
Onjuiste balansbepaling G10 Inburgering	60.000		60.000	
TOTAAL	60.000	2.007.000	860.000	2.007.000

Voor een goedkeurende controleverklaring is de maximaal toelaatbare fout op basis van de materialiteit € 966.000 voor fouten en € 2.898.000 voor onzekerheden.

Het totaal van de geconstateerde fouten en onzekerheden blijft binnen de wettelijke goedkeuringstolerantie, waardoor de strekking van de controleverklaring 2022 goedkeurend is voor getrouwheid en rechtmatigheid.

7. Overige onderwerpen

7.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening. Tegelijkertijd kan van ons niet verwacht worden dat elke in die context relevante overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisicofactoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van de gemeente.

Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

Gemeente Diemen heeft beleid dat gericht is op het systematisch identificeren en beheersen van deze risico's. Wij constateren dat er in de bedrijfsvoering belangrijke maatregelen zijn getroffen om dergelijke risico's te beheersen. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden, het realiseren van functiescheiding, procedures, intern toezicht en externe controle.

Naar onze mening wordt het risico van (materiële) fraude en overtreding van wet- en regelgeving hierdoor aanzienlijk teruggebracht. Wij adviseren hierbij nog wel om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op deze thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen. Wij verwijzen hiervoor naar onze bevindingen die wij in onze managementletter hebben gerapporteerd.

Onze eigen controlewerkzaamheden hebben overigens geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht. Daarbij merken wij nog wel op dat van ons niet verwacht kan worden dat elke overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

Vanuit onze beroepsregels, in het bijzonder hoofdstuk 240 van de Controle- en Overige Standaarden, dient de accountant bij de controle van de jaarrekening een aantal specifiek genoemde procedures uit te voeren, gericht op het risico van fraude. Bij onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij geen aanwijzingen van fraude verkregen die wij op grond van deze regels aan u zouden moeten melden. In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.

7.2. Verplichte rapportering door accountant over fraude en continuïteit in de controleverklaring

De controle van de jaarrekening van de gemeente Diemen is aan te merken als een wettelijke controleopdracht. Dit impliceert dat wij in onze controleverklaring bij de jaarrekening 2022 rapporteren over fraude- en continuïteitsrisico's die relevant zijn geweest bij het plannen en uitvoeren van onze controlewerkzaamheden. Daarbij geven wij aan hoe wij op deze risico's hebben ingespeeld.

De rapportage van de accountant over fraude en continuïteit is in de basis geënt op de verantwoording van frauderisicobeheersingsmaatregelen en de toelichting op de continuïteitsverwachtingen in het jaarverslag. Uiteraard dient de inhoud van het jaarverslag ook op deze thema's proportioneel te zijn en een juiste en volledige voorstelling van zaken te geven.

7.2.i. Fraude

In de controleverklaring lichten wij toe dat Diemen niet beschikt over een actueel en geformaliseerd overkoepelend risicobeheersings- en controlesysteem. De raad heeft de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de fraudebeheersing. Diemen heeft echter wel beleid en treft waarborgen gericht op ontdekken en beperken van frauderisico's. Diemen beschikt niet over M&O beleid. Voor de komende periode is (door)ontwikkeling en formalisatie van deze frauderisicoanalyse en het M&O beleid nodig, evenals een nadrukkelijke verankering van de fraudepreventie in de interne controle. Hiermee kunnen de belangrijkste frauderisico's periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd. Wij adviseren om een risicobeheersingssysteem, inclusief schriftelijke (fraude)risicoanalyse, te implementeren. Wij benadrukken dat wij met onze aanbeveling vooral doelen op een praktische invulling en uitvoering, passend bij de grootte en de activiteiten van Diemen en passend binnen uw beschikbare capaciteit en middelen.

Meer informatie hierover is te vinden in de [NBA-Brochure Verplichte rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring bij de jaarrekening; wat betekent dit voor u als klant.](#)

7.2.ii. Continuïteit

Naast rapportering over frauderisico's is rapportering over continuïteitsrisico's vanaf 2022 verplicht in de controleverklaring. Gemeente Diemen heeft in de jaarstukken inzicht gegeven in de toekomstverwachting van de gemeente. Gemeenten kennen als overheidsorgaan feitelijk geen risico van discontinuïteit. Wel bestaat het risico dat gemeenten (tijdelijk) hun financiële zelfstandigheid verliezen en een zogenoemde artikel 12-status krijgen.

Gemeente Diemen heeft voor de jaren 2023-2026 een nagenoeg sluitende begroting gepresenteerd. Dit is met name te danken aan de positieve ontwikkeling van het gemeentefonds. Voor het begrotingsjaar 2026 is uw gemeente uitgegaan van een daling van de algemene uitkering. Het begrotingssaldo voor 2026 is licht negatief (- € 189.000). De provincie heeft regulier repressief toezicht op gemeente Diemen.

7.3. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van de gemeente Diemen op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2022 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende advisering en de controle van een subsidieverantwoording op verzoek van de gemeente.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor de gemeente Diemen.

8. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

SiSa-bijlage gemeente Diemen 2022 – in definitieve versie opnemen onder 6.10.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2022	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

	schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

CONCEPT

G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 2	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tozo 5	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H25	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Strekking controleverklaring bij de jaarrekening 2022 t.a.v. getrouwheid: goedkeuring

Strekking controleverklaring bij de jaarrekening 2022 t.a.v. rechtmatigheid: goedkeuring